

#KORUPCIJA I GOSPODARSKI KRIMINAL SPUTAVAJU RAZVOJ I PROSPERITET#

Sigurnosna situacija u Republici Hrvatskoj je stabilna, a u 2019. nije bilo događaja ni pojava koji bi značajnije ugrozili sigurnosne prilike u zemlji, navodi se u izvješću Sigurnosno-obavještajne agencije (SOA) za prošlu godinu.

Trenutno ne postoje naznake ni vidljivi potencijali značajnije destabilizacije sigurnosnih prilika. Teroristička prijetnja Hrvatskoj je i dalje je niska. Iako se mogućnost terorističkog napada ne može isključiti, tijekom 2019. godine u Hrvatskoj nije bilo indikatora koji bi ukazivali na povećanje terorističke prijetnje, stoji, među ostalim, u javno objavljenom izvješću SOA-e za 2019.

Ekstremizam u Hrvatskoj nema snagu ni potporu javnosti

Najveći rizik po pitanju terorističke prijetnje predstavljaju regionalni sljedbenici i simpatizeri islamističkih terorističkih organizacija te povratnici iz Sirije/Iraka. Od ukupno sedam osoba (dvojica muškaraca i pet žena) koje su otišle na područje pod kontrolom ISIL-a, a koje imaju (i) hrvatsko državljanstvo, prema raspoloživim podacima dvojica muškaraca i jedna žena su poginuli tijekom 2017. i 2018. godine u Siriji/Iraku, a ostale žene su još uvijek u civilnim kampovima pod kontrolom kurdsko-arapskih

SOA u izvješću navodi kako ni jedna vrsta ekstremizma nema pokretačku snagu niti potencijal za rušenje demokratskog ustavnog poretka, izazivanje nasilja, incidenata ili sukoba većih razmjera. Ekstremističke skupine su malobrojne, neorganizirane i sa slabom potporom javnosti.

Iako se u zapadnoj Europi suočavaju s jačanjem tzv. desnog ili antiimigracijskog ekstremizma, u Hrvatskoj trenutačno ne postoji ozbiljniji antiimigracijski ekstremizam. Unatoč tome što se islamistički radikalizam proširio na jugoistoku Europe sa značajnim brojem pristalica, u Hrvatskoj je ostao marginalan i ne predstavlja opasnost za nacionalnu sigurnost. U Hrvatskoj se islamistički radikalizam svodi na nekoliko desetaka osoba salafističkog opredjeljenja te ne pokazuje naznake zagovaranja nasilja.

Za europska društva sigurnosni rizik predstavlja povratak "džihadista". Iz hrvatskog jugoistočnog susjedstva u Siriju i Irak otišlo je ukupno oko 1000 osoba, a većina njih se pridružila ISIL-u. Od tog broja poginulo je oko 25 posto, 30 posto ih se još nalazi na tom području, dok se oko 45 posto vratilo u matične države jugoistočne Europe. Tijekom 2019. godine u države hrvatskog jugoistočnog susjedstva vratilo se 136 osoba iz Sirije, od kojih je najmanje 12 boraca ISIL-a, dok su ostale žene i djeca.

Globalne kibernetičke prijetnje u stalnom su porastu

Tijekom 2019. godine detektirano i zaustavljeno pet sofisticiranih državno sponzoriranih kibernetičkih APT napada, među kojima su bili i napadi na ministarstva vanjskih i europskih poslova te obrane. U 2020. trend učestalih kibernetičkih APT napada je još intenzivniji, a dodatno je pojačan različitim načinima iskorištavanja pandemije COVID-19 za provedbu kibernetičkih napada. Kao i prošlih godina bilježi se trend rasta kibernetičkog kriminala te je SOA pokrenula i posebni Centar za kibernetičke tehnologije i projekt zaštite nacionalnog

kibernetičkog prostora.

[Jutarnji list](#) navodi kako su neslužbeno doznali kako su iza tih napada stajale ruske obavještajne službe, odnosno Rusija, koje za takve napade koriste dvije hakerske skupine. Jedna skupina je Sofacy, koju koristi vojna obavještajna služba GRU, a druga je Turla, koju koristi ruska civilna obavještajna služba FSB. S obzirom na mete napada, može se zaključiti da su ove dvije hakerske skupine pokušale napasti dva hrvatska ministarstva. Upravo zbog organizacije kibernetičkih napada na više institucija u državama Europske unije Vijeće EU je 30. srpnja ove godine uvelo sankcije, među ostalim i protiv ruske vojne obavještajne službe GRU, a Sjedinjene Američke Države su objavile i potjernicu za sedmoricom hakera koje se sumnjiči da su dio hakerskog tima GRU-a.

SOA ističe kako je intenzivirana suradnja pripadnika domaćih s regionalnim kriminalnim skupinama a posebno je aktivna suradnja na području krijumčarenja narkotika. Podsjećaju kako je ovog rujna u međunarodnoj policijskoj akciji na Kanarskim otocima uhićeno više hrvatskih državljana koje se sumnjiči za krijumčarenje većih količina kokaina jedrilicom za preookeansku plovidbu. Kokain je bio namijenjen europskom ilegalnom narko tržištu. U izvješću se navodi kako je pritisak ilegalnih migracija potaknuo rast krijumčarenja ljudi a kao i ranijih godina prisutne su pojave pokušaja krijumčarenja oružja preko hrvatskog teritorija na ilegalna tržišta zapadne i sjeverne Europe.

Sigurnosne prilike u jugoistočnom okruženju Hrvatske dalje su nestabilne

U izvješću se, uz ostalo, navodi da su sigurnosne prilike u jugoistočnom okruženju Hrvatske dalje nestabilne, da su ta područja još opterećeno brojnim sigurnosnim, političkim, gospodarskim i društvenim izazovima.

Vjerski i nacionalni ekstremizam i dalje opterećuje društva država jugoistočnog susjedstva. I dalje su prisutne pojave velikosrpskog ekstremizma u pojedinim državama koji se manifestira negiranjem teritorijalne cjelovitosti i suvereniteta Republike Hrvatske, ali i drugih država susjedstva, poput Kosova, BiH i Crne Gore. Ovaj se ekstremizam javno očituje kroz istupe i okupljanja velikosrpskih ekstremističkih organizacija, kao i korištenjem drugih javnih okupljanja, u kojima se, uz ekstremističke poruke, uništavaju i hrvatski državni simboli.

Velikosrpski ekstremizam promiče i poruke protiv širenja Europske unije i NATO-a na jugoistok Europe uz isticanje privrženosti Rusiji.

Radikalno tumačenje islama u državama jugoistočnog susjedstva i dalje je prisutno. Postojanje enklava u kojima se prakticira radikalno tumačenje islama te se ne priznaju zakoni i demokratski poredak države domaćina, predstavlja sigurnosni rizik. Dodatni sigurnosni rizik predstavlja i povratak „džihadista“ iz Sirije/Iraka u matične države od kojih su brojni na ratište otišli upravo iz navedenih enklava. Ove dvije pojave mogle bi utjecati na dodatni stupanj radikalizacije i širenje radikalnog tumačenja islama.

Hrvati u BiH ugroženi i zbog iseljavanja

Položaj Hrvata u BiH u političkom smislu obilježava nastojanje da se ispune svi elementi koji ga

čine konstitutivnim narodom te da se postigne, ustavom BiH predviđena, puna jednakopravnost s ostala dva naroda. Uz političke okolnosti, Hrvati u BiH suočeni su s trendom ekonomskog iseljavanja čime je ugrožen i njihov fizički opstanak u BiH, a time i multietnički karakter BiH.

Unatoč ukupnom smanjenju, u zadnje tri godine povećava se broj migranata na balkanskoj (istočnomediteranskoj) ruti. Po podacima Frontexa, tijekom 2019. na balkanskoj ruti je detektirano više od 82.000 ilegalnih migranata, odnosno oko 46 posto više nego godinu ranije. Broj ilegalnih migranata na tzv. balkanskoj ruti po godinama (izvor: Frontex) Po podacima IOM-a za 2019. godinu, na balkanskoj ruti od ukupnog broja migranata njih 24% dolazi iz Pakistana, 18% iz Afganistana, 10% iz Sirije, 9% iz Maroka, 8% iz Iraka, a 31% iz ostalih država Azije i Afrike.

LNG terminal ojačat će energetske sigurnost RH i država okruženja, navodi se ističe da postojeće stanje u Hrvatskoj zahtijeva smanjivanje ovisnosti o uvozu energenata, diverzifikaciju dobavnih pravaca radi jačanja energetske sigurnosti i smanjivanja ranjivosti te podložnosti vanjskim utjecajima, kao i korištenje novih tehnologija zasnovanih na obnovljivim resursima.

Korupcija i gospodarski kriminal sputavaju razvoj i prosperitet

Korupcija u javnoj upravi, državnim institucijama i tijelima te javnim tvrtkama, uz sve negativne društvene posljedice, predstavlja značajnu prijetnju za gospodarski razvoj RH te ugrožava funkcioniranje tržišta, gospodarski rast, smanjuje javne financije i oštećuje državni proračun. Posebno rizično područje na području suzbijanja korupcije i gospodarskog kriminala predstavljaju, ističe se, procesi javne nabave i njihova zloraba.

Zbog velikih iznosa i složenosti projekata, koruptivnim rizicima izloženi su i veliki infrastrukturni projekti, uključujući i one koji se financiraju iz fondova EU. Prisutan je i interes za ulaganje kapitala nepoznatog porijekla u RH, pri čemu postoji rizik da se radi o „pranju“ nezakonito stečenog novca, stoji, uz ostalo, u izvješću.

Iako nepovoljna demografska struktura i trendovi demografskih procesa u Hrvatskoj ne predstavljaju izravnu prijetnju nacionalnoj sigurnosti, procjenjuje se da će njihov nastavak dugoročno opteretiti daljnju dinamiku društvenog i gospodarskog razvoja zemlje.

U izvješću se, među ostalim, navodi da je strano obavještajno djelovanje prema Hrvatskoj izraženo u kontekstu članstva u EU i NATO-u te hrvatskoj ulozi u stabilizaciji jugoistoka Europe. U sklopu stranog obavještajnog djelovanja odvija se i informacijsko djelovanje prema Hrvatskoj tako da se u informacijski i medijski prostor plasiraju fragmentirani podaci, lažne ili iskrivljene vijesti kojima se pokušava nametnuti viđenje nekog događaja i/ili mijenjati svijest i stavovi kod javnosti.

(Hina)

SOA lani zaustavila pet jakih hakerskih napada u režiji ruskih obavještajnih službi

Kategorija: VIJESTIAžurirano: Nedjelja, 20 Rujan 2020 19:07

Objavljeno: Nedjelja, 20 Rujan 2020 19:06

